

Józef Stanisław Stec

RESTAURACJA KOŚCIOŁA W MUSZYNIE

Kiedy zaproponowano mi, abym napisał do *Almanachu* o restauracji muzyńskiej świątyni, o wykonanych pracach malarskich i konserwatorskich w ostatnim czasie — długo zwlekałem z przystąpieniem do pracy. Powodów było kilka; przede wszystkim mnóstwo dodatkowych prac konserwatorskich przed uroczystym odpustem. Ciągłe inne „ważniejsze sprawy” wypierały pisanie, ale najważniejszą — jak sądzę — przyczyną był brak koncepcji wstępu, a może raczej posumowania, czy klamry, spinającej tekst. I dopiero 19 marca 2000 roku, w czasie uroczystej sumy pontyfikalnej, podczas której Jego Ekscelencja ksiądz biskup dr Wiktor Skworec poświęcił nową polichromię i witraż, usłyszałem słowa, które wydały mi się bardzo ważne. Biskup ordynariusz powiedział, że nie byłoby tak pięknego dzieła, gdyby nie było współpracy ludzi. Współpracy między księdzem proboszczem, radą parafialną, władzami samorządowymi, administracją państwową. Tę chęć współpracy i ofiarności podjęli parafianie. Włączyli się w nią odwiedzający Muszynę goście, a także imienni oraz anonimowi darczyńcy. Z tej współpracy wyszła rzecz piękna.

W ciągu niespełna roku udało się wykonać nową polichromię kościoła i odnowić jego zabytkowe wyposażenie. Nowa dekoracja malarska teologicznie nawiązuje do Wielkiego Jubileuszu Narodzin Chrystusa. Ilustrują to trzy sceny, wykonane w prezbiterium kościoła. I tak nad ołtarzem głównym znalazła się scena „Zwiastowania”, z Duchem Świętym w kluczu hemisfery oraz napis: *Słowo stało się Ciałem i zamieszkało między nami*. W lunecie od strony północnej scena „Bożego Narodzenia”, z napisem: *Znaleźli Maryję z Józefem i Niemowlę w żłobie*. W lunecie południowej — scena „Ofiarowania w Świątyni” i tekst: *Przeznaczony jest na upadek i na powstanie wielu*. Całości dopełniają dwa herby namalowane w małych lunetach. I tak na ścianie północnej herb Muszyny i napis: *W darze na 2000-lecie chrześcijaństwa*. Na ścianie południowej herb papieski i tekst: *W roku VI pielgrzymki*. Pielgrzymka Papieża Jana Pawła II i kanonizacja Kingi w Starym Sączu 16 czerwca 1999 roku zaakcentowana jest umieszczeniem głównej myśli VI pielgrzymki: *Bóg jest Miłością* — nad belką tęczową z przepięknym przedstawieniem „Świętej rozmowy pod krzyżem”.

Malowanie kościoła rozpoczęliśmy od chóru. Było ku temu kilka powodów, głównie natury technicznej i organizacyjnej. Chór przysporzył wiele pracy, ale również wskazał kierunki do dalszego postępowania. Na ścianie tęczowej chóru powstała scena z aniołami grającymi na instrumentach. Scena jest tak skomponowana, że anioły równocześnie adorują św. Józefa, przedstawionego w witrażu. Nowe okno witrażowe ze względów technicznych podzielone jest na trzy kwatery. W środkowej św. Józef, patron kościoła, trzyma na rękach małego Jezusa. Wspólnie podtrzymują lilie. Jego płaszcz ochrania kościół muzyński, który ofiarowuje mu klęczący anioł (kwatery dolna). Anioł przykląkł na chwilę na muzyńskiej ziemi, zachwycając się pięknym pejzażem i wspaniałością lip. Całość kompozycji wieńczy grupa aniołków (kwatery

górna), która koresponduje z aniołkami wymalowanymi na ścianie. Dopelnieniem jest tekst: *Śpiewajcie Panu pieśń nową.*

Pod chórem, we wnękach nad konfesjonalami, znajdują się symbole: klucze Piotrowe i tablice dekalogu. Na balustradzie chóru widnieje tekst: *Idźcie w Pokoju Chrystusa.*

Również pod chórem, na południowej ścianie, gdzie od lat znajdują się tablice upamiętniające biskupów Trzebieckiego i Załuskiego (fundatora i konsekrateura kościoła), umieszczono malowidło imitujące kotarę. Trzymają ją anioły. Na kotarze herby papieski i Muszyny oraz tekst: *Odnowiono ofiarnością parafian na Wielki Jubileusz 2000 chrześcijaństwa.* Z lewej strony tej samej kotary, ponad wejściem na chór, wymalowana jest trzecia tablica (znacznie mniejsza) z treścią: *Bogu niech będą dzięki w latach 1999-2000.*

Motywy, łączącym dekorację malarską świątyni, jest uskokowy gzyms biegnący wokół nawy i prezbiterium. Wzbogacono go złożonym listwowaniem oraz malowaną girlandą. Stylizowane owoce i kwiaty w girlandzie nawiązują do dekoracji rzeźbiarskiej ołtarzy i ambony. Pod gzymsem, w trójkątnych pachach nad ołtarzami, wymalowano uskrzydłone główki aniołków, nawiązujące charakterem do aniołków z ołtarzy bocznych.

Już w trakcie prac malarskich okazało się, że niezbędne będą zabiegi konserwatorskie przy ołtarzach, chrzcielnicy, ambonie oraz belce tęczowej. Koncentrowały się one w głównej mierze na konserwacji technicznej (dezynsekcja, dezynfekcja, impregnacja), jak również estetycznej (uzupełnienie ubytków złocień, srebrzeń i malatury). Były jednak ołtarze: *Serca Pana Jezusa, Świętego Józefa, Świętego Jana Chrzyciela* oraz *ołtarz główny*, które wymagały gruntownej konserwacji. Również pełnej konserwacji wymagała barokowa chrzcielnica. Tematem, który przysporzył wiele problemów, było wykonanie nowych ław dla celebransów w prezbiterium. Myślę, że — zgodnie z prawem „dobrej kontynuacji” — udało się je estetycznie zharmonizować z barokowymi ołtarzami, ołtarzem głównym oraz ogólnym wystrojem prezbiterium.

Konserwacji poddano również obrazy „Uczta u Szymona”, „Święta Anna”, „Czterech Ewangelistów” oraz „Stacje Drogi Krzyżowej”. Do tych ostatnich zaprojektowano i wykonano nowe stylowe ramy. Uzupelnieniem prac malarskich były prace stolarskie, modernizacja antepediów ołtarzowych, stylowe boazerie, nowe ławy dla celebransów. Konserwacji poddano również zabytkowy portal oraz drzwi. Nad portalem umieszczono herb Muszyny oraz łacińską sentencję: HAEC PORTA DOMINI.

Na koniec chciałbym powrócić do słów ks. biskupa ordynariusza o współpracy. Tym razem myślę o współpracy zleceniodawcy, jakim była Rada Parafialna z ks. proboszczem kanonikiem Józefem Wierzbickim na czele, a wykonawcami. W tej współpracy, w codziennych rozmowach, księdzu proboszczowi pomagało wiele osób i nie sposób wymienić wszystkich ich nazwisk oraz zasług. Niemniej bez pana Jana Tokarza trudno wyobrazić sobie tak szybkie tempo prac. Przyjeżdżał niemal codziennie, błyskawicznie rozwiązywał wszystkie problemy.

RESTAURACJA KOŚCIOŁA POD WEZWANIEM ŚW. JÓZEFA W MUSZYNIE

Józef Stanisław Stec „Procesja” (olej/pl.). Obraz parafianie ofiarowali biskupowi dr. Wiktorowi Skworcowi 19.03.2000 r.